

Roztroušená skleróza

(lat. *sclerosis multiplex*,
angl. *multiple sclerosis*)

Základní charakteristika

- **neurologické onemocnění**, postihuje centrální nervový systém (CNS)
- nejčastěji se objevuje v rané dospělosti mezi 20.-40. rokem
- častěji postiženy ženy
- progresivní charakter
- ataky vs. remise

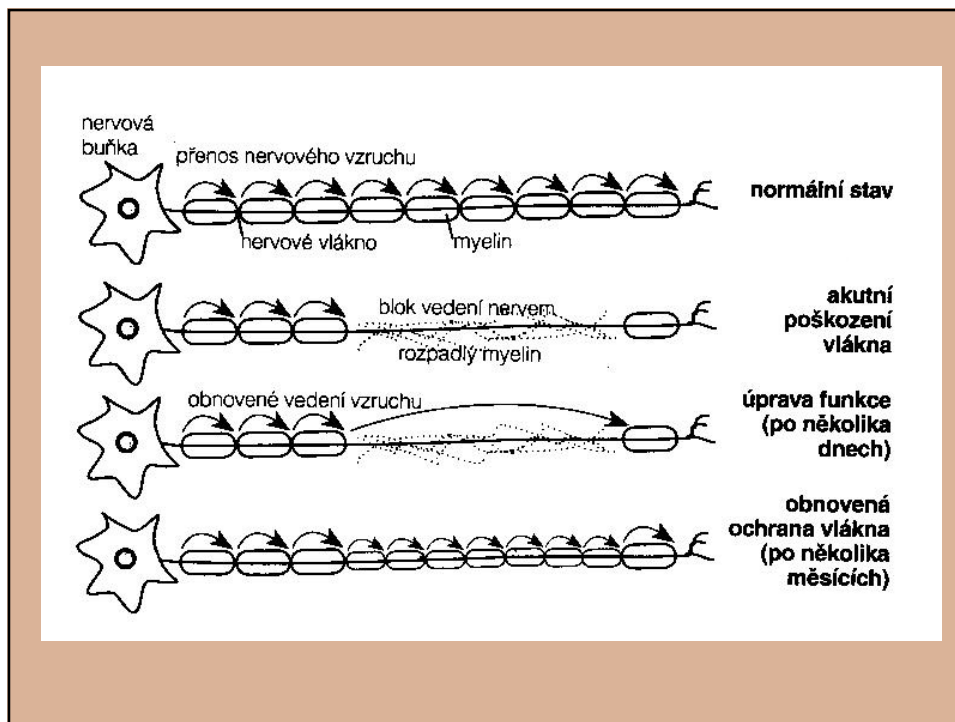
Definice

„Onemocnění centrálního nervového systému (CNS), v jehož patogenezi se uplatňují autoimunitní mechanismy a při němž dochází jednak k poškození myelinu, jednak k poškození axonů. Ztráta axonů je odpovědná za trvalou invaliditu u roztroušené sklerózy.“

(Havrdová, E. 2009, s. 8)

Základní charakteristika

- **autoimunitní onemocnění** – imunitní systém napadá vlastní tkáň organismu
- **Projevy:** vznik mnohočetných zánětlivých ložisek, které ničí ochranný obal některých nervových vláken tzv. *myelin*
 - tuková tkáň, chrání a vyživuje nervová vlákna a pomáhá urychlit přenos vzruchů z CNS do různých částí těla
 - přenášení zpráv neefektivní, pohyb těla pomalý, nekoordinovaný, nepřesný

První příznaky

- Zrakové problémy
- Problémy s rovnováhou
- Brnění prstů, končetin

Dělení

- **relaps-reminetní** – nejčastější forma (85% všech případů RS), střídání atak a remisí
- **primárně progresivní** – neustále zhoršování
- **sekundárně progresivní** – po relapsu se nemoc nezlepšuje, zneschopnění se prohlubuje
- **relabující-progredující** – velmi vzácná, nejčastěji u osob starších 40 let

(Havrdová, E. 2009)

Dělení

- **remitentní RS** – výskyt 70-75%, jasné ataky, po nich následuje období zklidnění či úplného vymizení
- **primárně-progresivní RS**
- **progredující-relabující RS**
- **sekundárně-progresivní RS**

(Unie Roska 2005)

Projevy

- u každé osoby odlišné, podmíněné vyvolávajícími faktory (infekční onemocnění, zvýšená fyzická námaha, duševní napětí, úraz, vysoké teploty, zhoršení možné po porodu)
- **poruchy hybnosti** – nejčastější příznaky
 - třes končetin, snížení svalového tonu, mravenčení, brnění, zhoršená koordinací pohybů, poruchy rovnováhy, závratě...
- problémy se zrakem, **poruchy vidění** – prvotní příznaky
 - rozmazané či dvojitě vidění (diplopie), snížení zrakové ostrosti, krátkodobé zamlžení, výpadky zorného pole, rozlišování světla a tmy; oční neuritida (zánět očního nervu) a nystagmus

Další projevy

- snížený imunitní systém
- problémy s mluvením
- bolest ve tváři (bolest trojklaného nervu)
- sluchové problémy (zvonění v uších)
- problémy s kontrolou močového měchýře a střev
- snížení sexuálních funkcí
- inkontinence, zácpa

Projevy – psychická stránka

- **deprese**, rozmrzelost, podrážděnost
- výkyvy nálad, celková emoční labilita
- „*Lidé trpící ereskou někdy neovládají své pocity. Mohou se smát či plakat téměř bez důvodu...*“
(Burnfield, A. 1998, s. 66)
- obavy z reakcí okolí, stud za své chování
- často problémy s pamětí a koncentrací
- **deprese**, smutek, úzkost – přirozené reakce, třeba však řešit, léčit

Příznaky

- **primární příznaky** – přímým důsledkem poškození myelinu, dají se úspěšně kontrolovat vhodnou léčbou, rehabilitací a jinými léčebnými metodami
- **sekundární příznaky** – komplikace způsobené primárními symptomy
- **terciární příznaky** – společenské, pracovní a psychologické komplikace primárních a sekundárních příznaků

Léčba, podpora

- léčba, oblast zdravotní
- zpomalení progresu a potlačení symptomů, snaha o udržení dobrého fyzického stavu a psychické pohody
- farmakoterapie
- fyzioterapie, léčebná tělesná výchova, rehabilitační a relaxační cvičení, jógová cvičení, plavání, jóga ad.
- rekondiční pobyty
- alternativní a další terapie

- oblast sociální
- oblast pracovní

Rodina

- vliv na kvalitu života jedince i jeho rodiny
- omezení v oblasti fyzické → omezení v pracovní sféře, ve volnočasových aktivitách, v sociální oblasti; osobní, partnerský či rodinný život
- období zpracovávání nové informace, pocitů
 - pocit viny, odmítání nemoci, nepřipouštění si pravdy, hněv
 - náročné, bolestné období
- citové a sociální problémy
- externí podpora a pomoc

Organizace

- Unie Roska – česká multiple sclerosis společnost
 - zastoupení po celé republice (kluby Roska)
 - vznik v roce 1992
 - pořádá rekondiční a rehabilitační pobyty..., vydává..., aktivně se podílí na zlepšování kvality života nemocných osob a na informovanosti veřejnosti o tomto onemocnění
- www.roska-czmss.cz

Organizace

- Nadační fond Impuls
- Sdružení mladých sklerotiků (SMS)
- Ceros (Centrum komplexní neurorehabilitační péče pro nemocné s RS)
- portál Aktivní život poskytující informace osobám s RS; www.aktivnizivot.cz
- Slovenský Zväz Sklerózy Multiplex spoločnosť; www.szsm.szm.sk

Literatura, zdroje

BURNFIELD, A. *Můj život s „ereskou.“* Edice Roska, svazek 3. Praha: Unie Roska – česká MS společnost, 1998. ISBN 0-285-65019.

HAVRDOVÁ, E., ŘASOVÁ, K., PILÁTOVÁ, J., KRASULOVÁ, E. *Roztroušená skleróza – první setkání.* Edice Roska, svazek 7. Praha: Unie Roska – česká MS společnost, 2004.

HAVRDOVÁ, E. *Roztroušená skleróza.* Praha: Maxdorf, 2009. ISBN 978-80-7345-187-5.

LENSKÝ, P. *Roztroušená skleróza – strategie přístupu k chronické nemoci.* Edice Roska, svazek 6. Praha: Unie Roska – česká MS společnost, 2002.

Monika H. www.youtube.com/watch?v=EaQxd3STMBA